

රසායනික ද්‍රව්‍යය කලමනාකරණය පිළිබඳ උපක්‍රමික පිටිසුම (SAICM) ගැන ඔබ දන්නේ මොනවාද?

SAICM යනු කුමක්ද?

ලෝකයේ විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යය 70,000 සිට 100,000 දක්වා දැනට භාවිතා වෙමින් පවතින අතර, සෑම වසරකම නව රසායනික ද්‍රව්‍යය වර්ග 1500 ක් පමණ වෙළඳ පොලට නිකුත් කරනු ලබයි. මේ අතර රසායනික ද්‍රව්‍යය නිෂ්පාදනය දියුණු රටවල සිට දියුණු වෙමින් පවතින රටවල් දක්වා ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී.

SAICM රසායනික ද්‍රව්‍යය වල ඇති හානිදායක බව තක්සේරු කිරීම සඳහා හා කල්පැනගිය සහ ගොඩගැසුණු රසායනික ද්‍රව්‍යය ලේබල් කිරීම සඳහා අලුතින් ඇතිකරගත් සැලැස්මකි. එහි රටවල් වලට සහයෝගය ලබාදීමට පිහිටුවා ඇති ජාතික මධ්‍යස්ථාන සඳහා නියමයන් අඩංගුවන අතරම, විශේෂයෙන් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ලෝකයේ හදිසි අනතුරු වැනි අවස්ථාවලදී රසායනික සුරක්ෂිතභාවය සඳහා කර්මාන්ත පුහුණුකිරීම සිදුකරයි. මෙම ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ මෙවලම රාජ්‍යයන් 100 කට වඩා අනුමතකර ඇති අතර, මිනිස් සෞඛ්‍යයට සහ පරිසරයට වන හානිදායී තත්ත්ව අවම කෙරෙන ලෙස රසායනික ද්‍රව්‍යය නිපදවන්නේ කෙසේද යන SAICM අරමුණු ලඟාකර ගැනීම සඳහා 2006 පෙබරවාරි මස මෙය අනුමත කල අතර මහජන සෞඛ්‍යය පිළිබඳ වූ කමිකරු සහ සෞඛ්‍යය සංවිධාන හා අනෙකුත් වෘත්තීය සමිතීන්ද මෙය අනුමත කර ඇත.

මෙම සැලැස්ම ඇතිකරනු ලැබුවේ 2002 නිරසාට සංවර්ධනය පිළිබඳව වූ ලෝක සමුළුවේදී ගන්නා ලද පොරොන්දුවක් ලඟාකර ගැනීම සඳහායි.

SAICM පිලිගන්නා ලද්දේ පොදු එකඟතාවයකිනි. කෙසේ නමුත් SAICM නීතියෙන් බැඳුණු ගිවිසුමක් නොවේ. එසේ වුවද මෙය රසායනික ද්‍රව්‍යය නිරාවරණය වීම නිසා වන සෞඛ්‍යය හා පරිසරික හර්ෂත සහ හානිය අවමවන ලෙස රසායනික ද්‍රව්‍යය නිෂ්පාදනය කරන්නේ සහ භාවිතා කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ නැවත විමසිලිමත් වන බවට රාජ්‍යයන් දුන් දේශපාලන පොරොන්දුවක් වී ඇත.

රසායනික සුරක්ෂිතතාව ලභාකරගැනීම පිළිබඳව ඇති කැපවීම

SAICM වල සමස්ථ අරමුණ වූයේ විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යවල පිවනකාලය තුළ ඒවා ක්‍රමවත් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම හා වර්ෂ 2020 වනවිට මිනිස් සෞඛ්‍යයට සහ පරිසරයට අවම හානියක් වන පරිදි විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යය නිපදවීම සහ භාවිතයයි.

ලෝකයේ විවිධ රාජ්‍යයන් SAICM වලට එකඟතාවය පලකිරීම තුලින් රසායනික ද්‍රව්‍යය කළමනාකරණය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සමුළුවේදී (SAICM) ළමුන්, ගැබ්ණී මවුවරුන්, දිළිඳු, වයෝවෘද්ධ, පහසුවෙන් අවධානමට සහ ආසාදනයට ලක්විය හැකි පිරිසට මෙවැනි අන්තරාකාරී රසායනික ද්‍රව්‍යය මගින් තම සෞඛ්‍යයට සිදුවිය හැකි හානි අවමකිරීමට ඇති උනන්දුව හා කැපවීම වැඩිකරන බවට ප්‍රතිඥා ලබාදුණි. මෙම ක්‍රියාවලියෙන් පසුව රසායනික ද්‍රව්‍යය කළමනාකරණය පිළිබඳව යම් ප්‍රගතියක් පෙනුණද එම ප්‍රගතිය ගෝලීය වශයෙන් දැනට දුෂණය වෙමින් පවතින ජල, ශිලා හා වායුගෝලයේ තත්ත්වය වෙනස් කිරීමේ ලා ප්‍රමාණවත් නොවන බව මහජනතාව පෙන්වාදුනි. මෙම තත්ත්වය ලෝකය පුරා මිලියන ගනනකගේ සුඛසාධන තත්ත්වය හා සෞඛ්‍යය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑම් ඇතිකර තිබේ.

SAICM වල සමස්ථ අරමුණ වූයේ විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යවල පිවනකාලය තුළ ඒවා ක්‍රමවත් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම හා වර්ෂ 2020 වනවිට මිනිස් සෞඛ්‍යයට සහ පරිසරයට අවම හානියක් වන පරිදි විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යය නිපදවීම සහ භාවිතයයි.

මෙම සම්මුතියට එකඟතාවය පලකිරීම තුලින් මෙම රටවල්වල රාජ්‍යයන් විසින් මෙම උපක්‍රමික පිවිසුම පාර්ශවකරුවන් වෙත ඇති කැපවීම ප්‍රකාශකල අතර, ඔවුන් රසායනික සුරක්ෂිතතාවය ලබාකර ගැනීමේ අරමුණු වෙනුවෙන් සිවිල් සංවිධාන සහ එක්ව කටයුතු කිරීමට කැමැත්ත ප්‍රකාශකල අතර, එමගින් දිළිඳුකම පිටුදැකීම, අවධානමට ලක්වියහැකි පාර්ශව ආරක්ෂාකිරීම වැනි අරමුණු ලභාකර ගැනීම වෙනුවෙන් කටයුතු කරන බවට ප්‍රතිඥා දුනි.

මෙම අන්තර්ජාතික සමුළුවේදී විවිධ ආකාරයේ රසායනික සුරක්ෂිතතාව හා සම්බන්ධ අවස්ථාවලදී ක්‍රියාකාරී වියයුතු මට්ටම පිළිබඳව විශේෂ උනන්දුවක් දැක්විය යුතු අවස්ථාවන් හඳුනාගන්නා ලදී. මේ අතර

- දියුණු වෙමින් පවතින හා ආර්ථික තත්ත්වය විවලනය වෙමින් පවතින රටවල රසායනික කළමනාකරණයට ඇති අඩුහැකියාව,
- කෘෂිකර්මාන්තයේදී කෘමිනාශක මත යැපීමේ ස්වභාවය,
- විවිධ විෂ රසායනික ද්‍රව්‍යවලට කම්කරුවන් නිරාවරණය වීම,
- දිගුකාලීන සෞඛ්‍යය බලපෑම් වේ.

ලෝකයේ විවිධ රසායනික ද්‍රව්‍යය නිෂ්පාදනය, වෙළඳාම හා භාවිතය දිනෙන් දින ඉහලයමින් පවතින අතර මේනිසා විශේෂයෙන්ම දියුණුවෙමින් පවතින රටවල් වලට මෙම ද්‍රව්‍යය නිසිපරිදි කළමනාකරණය කිරීමට අතිරේක වියදමක් දැරීමට සිදුවී ඇත. මෙම අන්තර්ජාතික සමුළුවේදී මෙම තත්ත්වයට අමතරව සියලුම සංවර්ධන තත්ත්ව වල පවතින රටවල රසායනික ද්‍රව්‍යය වල යහපාලනයක් අවශ්‍යය බවත්, එම ද්‍රව්‍යයන් හැසිරවීමේදී සමාජය තුළ මූලික වර්ධාත්මක වෙනස් වීමක් ඇතිවිය යුතු බවත් පෙන්වාදුනි.

මෙය අපට බලපානුයේ කෙසේද?

ශ්‍රී ලංකාව තුළ දැනට රසායනික ද්‍රව්‍යය නිෂ්පාදනයන් විශාල ප්‍රමාණයක් ලියාපදිංචි වී ඇත. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාව විවිධ කෘෂිකර්මාන්තයක ද්‍රව්‍යය හා කර්මාන්ත වලදී භාවිතාකරන රසායනික ද්‍රව්‍යය විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කරනු ලැබේ. මෙම බොහෝ රසායන ද්‍රව්‍ය වල විවිධ විෂද්‍රව්‍යය අන්තර්ගතවන අතර ඒවා ජීවින්ගේ සෞඛ්‍යයට ඇතුළු පරිසරයට දැඩි බලපෑම් ඇති කිරීමට සමත්ය. ඇස්බැස්ටෝස් හා තිත්ත වල පවතින ඊයම්, ක්වෝ-මියම් ලෝහය සම්බන්ධ නිෂ්පාදන (පදම් කිරීමේදී භාවිතා වන) බැටරිවල පවතින ඊයම්, කෘෂිකර්මාන්ත ද්‍රව්‍යය වල පවතින කැඩිමියම් ලෝහය වැනිදෑ මගින් සිදුවියහැකි හානි මෙම උවදුරු වලින් ප්‍රමුඛ වේ. එහෙත් ජලමාර්ග වල පවතින රසායනික ද්‍රව්‍යය පිළිබඳ තවම තක්සේරුවක් නොමැත.

සිවිල් සංවිධාන වල කාර්යභාරය

විවිධ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා අනෙකුත් සිවිල් සමාජ සංවිධාන රසායනික සුරක්ෂිතතාවය හා සම්බන්ධව ඉතා දිගුකලක පටන් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. විවිධ රජයෙන් හා ඒවා සම්බන්ධ ආයතන SAICM අනුමත කිරීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වූයේ ගෝලීය සිවිල් සංවිධාන වලින් මෙම ගැටලුව සම්බන්ධව පැවති නිරන්තර බලපෑම් හා ඉල්ලුම් නිසාවෙනි. මෙවැනි රජයන් අතර ඇතිකරනු ලබන අන්තර්ජාතික ගිවිසුම් හා අවබෝධතා, හුදෙක් ගෝලීය ගැටලු නිරාකරණයෙහි ලා ප්‍රමාණවත් නොවන බව පැහැදිලි කරැණුකි. නමුත් SAICM තුළින් මෙවැනි සියලුම රටවල් වල පවතින සිවිල් සංවිධාන වලට රසායනික සුරක්ෂිතතාවය පවත්වා ගැනීමට හා සම්බන්ධව අරමුණු ලඟකර ගැනීමට වැඩි හැකියාවක් ලබාදෙයි.

ඔබත් කොටස් කරුවෙක් වෙනවාද?

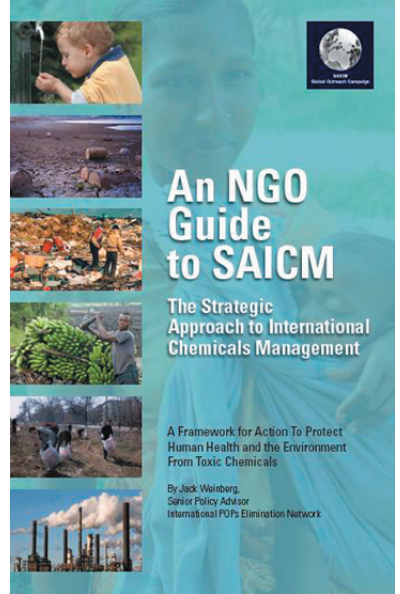
ලෝකයේ බොහෝ රටවල රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන හා සිවිල් සමාජ රාශියක් දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්ව SAICM ක්‍රියාවට නැංවීමට තම දායකත්වය සපයනු ලබයි. බොහෝ රසායනික ද්‍රව්‍යය හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තින් සහ ක්‍රියාමාර්ග, පිලිබෝධනාශක හා කෘෂිකර්මාන්ත ද්‍රව්‍යය, අපද්‍රව්‍ය බැහැරකිරීම, ජාත්‍යන්තර එකඟතාවයන්, වෘත්තීමය සෞඛ්‍යාරක්ෂාව හා සම්බන්ධ රාජ්‍ය නොවන ආයතන දැනටමත් SAICM හා සම්බන්ධව පවතී.

සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්ව SAICM වල අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට බෙහෙවින් දායකවිය හැකි වුවද, මිනිස් සෞඛ්‍යාරක්ෂාව හා පරිසර පද්ධති සුරැකීමේ ලා වැඩි වගකීමක් ඒ ඒ රටවල රජයන්ට පැවරේ. මේ සඳහා ජාතික පාලන මධ්‍යස්ථානයක් කාර්යක්ෂම ජාතික හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිපත්තින්, නීති හා රෙගුලාසි යටතේ ක්‍රියාත්මකවීම අවශ්‍යය වේ. මෙය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජාතික පාලන යාන්ත්‍රණයක් හා ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමාණවත් තරම් කමිකරු හා පුහුණු නිලධාරී පිරිස, පර්යේෂණාගාර සහ එහි කටයුතු නිරීක්ෂණය හා පාලනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් බලතල සහිත රසායන ද්‍රව්‍ය පාලනය කිරීමේ නීති ක්‍රියාමාර්ග හා ප්‍රතිපත්තින් අවශ්‍යය වේ.

අද ලෝකයේ රටවල් කිහිපයක් පමණක් SAICM 2020 අරමුණු සාක්ෂාත් කරගැනීමේ ලා අතිරේක නීති හා රෙගුලාසි කිහිපයක් සම්පාදනය කර ඇත. මූලික මූලධර්ම 4ක් SAICM සම්බන්ධව ක්‍රියාකිරීමේදී වැදගත් වේ.

- 1 දත්ත නොමැතිනම් වෙළඳපොළක් නොමැත,
- 2 දැනුවත්වීමට ඇති මූලික අයිතිවාසිකම,
- 3 විකල්ප ප්‍රතිපත්තින්,
- 4 වැලැක්වීමේ ප්‍රතිපත්තින්.

ඉහත මූලධර්ම රසායනික ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්තින් හා සම්බන්ධව රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වල ක්‍රියාකාරිත්වය ආරම්භකිරීමට ආරම්භක ප්‍රවේශයක් සපයයි. “SAICM රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන වලට මගපෙන්වීම රසායනික ද්‍රව්‍ය වල කළමනාකරණය පිළිබඳව අන්තර්ජාතික උපක්‍රමික පිටිසුම” ලෙස IPEN ආයතනය මගින් පලකරන ලද මෙම ප්‍රකාශණය මෙයට මග පෙන්වයි.

SAICM කේන්ද්‍රස්ථානය - ශ්‍රී ලංකාව

ලෝකමි, පරිසර අමාත්‍යාංශය,
 82, “සම්පත්පාය” රජමල්වත්ත පාර, බත්තරමුල්ල, ශ්‍රී ලංකාව.
 දුරකථන -(9411) 2877290-2887453
 ෆැක්ස්- (9411) 2877290-2861196
 විද්‍යුත් තැපෑල- pops@sltnet.lk

වැඩිදුර තොරතුරු

පරිසර යුක්ති කේන්ද්‍රය,
 20A, කුරුපේ පාර කොළඹ 08, ශ්‍රී ලංකාව
 දුරකථන: ++94112683282
 විද්‍යුත් තැපෑල: Info@ejustice.lk
 වෙබ් අඩවිය: www.ejustice.lk

පරිසර යුක්ති කේන්ද්‍රය/ශ්‍රී ලංකා මිහිතල මිතුරෝ(Friends of the Earth- Sri Lanka) ජාත්‍යන්තර පොප්ස් පිටුදැකීමේ ජාලයේ සාමාජිකත්වය දරයි.

